

ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ЕКОНОМІКИ І ТЕХНОЛОГІЙ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ЧЕРНІГІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Циклова комісія фінансово-економічних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора з навчальної
роботи

Людмила ІЛЛЯШЕНКО

«27» серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК

підготовки фахового молодшого бакалавра
освітньо-професійна програма **ЕКОНОМІКА**
галузь знань **05 СОЦІАЛЬНІ ТА ПОВЕДІНКОВІ НАУКИ**
спеціальність **051 ЕКОНОМІКА**
мова навчання: українська
статус дисципліни: обов'язкова

Чернігів - 2024

Робоча програма з дисципліни «Фінансовий облік» складена на основі освітньо-професійної програми Економіка спеціальності 051 Економіка. - “24” серпня 2024 р. - 18с.

Розробник: **Вікторія ПЕТРОВСЬКА**
викладач вищої кваліфікаційної категорії,
викладач-методист

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії
фінансово-економічних дисциплін

Протокол № 1 від “26” серпня 2024 р.

Голова циклової комісії

Галина ПОПОВА

Схвалено методичною радою коледжу.

Протокол № 1 від “26” серпня 2024 р.

Голова методичної ради

Людмила ІЛЛЯШЕНКО

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 4,5	Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки	Обов’язкова
Змістових модулів – 8	Спеціальність: 051 Економіка	Рік підготовки:
Загальна кількість годин - 135		3-й
		Семестр
		5-й
		Лекції
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 5 самостійної роботи здобувача фахової передвищої освіти – 3,9	Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	34 год.
		Практичні, семінарські заняття
		42 год.
		Самостійна робота
		59 год.
		Вид контролю:
		екзамен

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни: формування у здобувачів фахової передвищої освіти знань з організації та методології ведення фінансового обліку на підприємствах, організаціях, установах.

Передумови вивчення дисципліни: до початку вивчення дисципліни здобувачі фахової передвищої освіти повинні мати загальні знання з дисциплін «Українська мова за професійним спрямуванням», «Податкова система».

Завдання дисципліни: вивчення сучасних методів та інноваційних технологій ведення фінансового обліку в умовах цифрової економіки та глобалізації ринку, набуття практичних навичок застосування національних і міжнародних стандартів фінансової звітності, використання аналітичних інструментів для обробки фінансових даних, оцінки ризиків та прийняття управлінських рішень.

На основі знань здобутих при вивченні дисципліни «Фінансовий облік» у здобувачів фахової передвищої освіти формуються наступні **компетентності**:

СК 2. Здатність обирати й застосовувати положення нормативно правових актів для якісного виконання завдань та обов'язків професійної діяльності;

СК 3. Здатність на основі типової методики і знань, розраховувати економічні і соціально-економічні показники суб'єктів господарювання;

СК 9. Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів господарювання.

2. Очікувані результати навчання

Під час вивчення дисципліни здобувачі фахової передвищої освіти мають досягти або вдосконалити наступні програмні результати навчання, передбачені освітньо-професійною програмою:

РН 8. Використовувати нормативно правові акти, що регламентують професійну діяльність;

РН 9. Розв'язувати типові спеціалізовані задачі в професійній діяльності;

РН 13. Володіти методами й інструментарієм для виконання управлінських рішень щодо функціонування підприємств (підрозділу).

У підсумку здобувачі фахової передвищої освіти повинні

знати: положення (стандарти) бухгалтерського (фінансового) обліку й базові загальноприйняті правила ведення бухгалтерського обліку; систему збору, обробки, підготовки інформації фінансового характеру; проблеми, розв'язувані бухгалтерами фінансового обліку в процесі формування інформації для характеристики стану й змін основного й обігового капіталу, розрахунків з персоналом підприємства.

вміти: використовувати систему знань про принципи бухгалтерського (фінансового) обліку для розробки й обґрунтування облікової політики підприємства; вирішувати на прикладі конкретних ситуацій питання оцінки, облікової реєстрації й узагальнення інформації про грошові потоки, про оплату праці і пов'язані з нею розрахунки, про використання виробничих запасів і експлуатацію засобів праці з метою наступного її подання у фінансових звітах; застосовувати в процесі роботи план рахунків бухгалтерського обліку і його модифікації у вигляді робочих планів рахунків окремих організацій як складової частини їх облікової політики.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Облік грошових коштів, розрахунків та інших активів

Тема 1. Основи побудови фінансового обліку. Облік готівкових операцій (РН8, РН9, РН13)

Бухгалтерський фінансовий облік в інформаційній системі управління економікою підприємства.

Користувачі інформації бухгалтерського фінансового обліку Обумовленість організації обліку на підприємстві вимогами користувачів інформації. Фінансовий і управлінський облік: мети, порівняльна характеристика, області використання підготовлюваної інформації.

Економічна сутність грошового обігу і розрахунків. Форми розрахунків і державне регулювання готівкового та безготівкового обігу.

Загальний порядок ведення касових операцій: організація роботи в касі; надходження готівки в касу та можливості її використання; ліміт залишку готівки. Оцінка грошових коштів. Документування касових операцій та операцій з іншими грошовими коштами. Характеристика рахунків з обліку готівки та інших грошових коштів. Відображення операцій з грошовими коштами на рахунках бухгалтерського обліку. Регістри обліку і звітність.

Тема 2 . Облік безготівкових операцій. Облік дебіторської заборгованості та інших активів (РН 8, РН 9, РН 13)

Основні поняття з обліку грошових коштів на рахунках у банках. Взаємовідносини між банком та їх клієнтами. Види рахунків в банку. Порядок внесення готівки до банку. Документування руху грошових коштів на рахунках у банках. Впровадження **електронного підпису** для юридично значущого оформлення документів. Автоматизація банківських операцій (Ощадбанк 24/7). Відображення операцій з грошовими коштами на рахунках бухгалтерського обліку. Регістри обліку і звітність.

Поняття короткострокових векселів отриманих. Характеристика рахунків з обліку та відображення на них операцій з короткостроковими векселями отриманими. Облік валютних операцій.

Принципи обліку та оцінки дебіторської заборгованостей у відповідності із П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість». Економічна сутність дебіторської заборгованості та її види.

Облік довгострокової та поточної дебіторської заборгованості. Порядок створення і використання резерву сумнівних боргів. Облік резерву сумнівних боргів.

Облік розрахунків з різними дебіторами. Порядок подання інформації про дебіторську заборгованість у фінансовій звітності. Інша операційна діяльність, її сутність та види.

Методи обчислення та облік резерву сумнівних боргів, його документування і відображення в облікових регістрах та фінансовій звітності. Поняття і розподіл витрат майбутніх періодів, їх документальне оформлення та відображення на рахунках бухгалтерського обліку.

Облік доходів і витрат від реалізації інших оборотних активів. Облік втрат від сумнівних та безнадійних боргів. Облік доходів від списання простроченої кредиторської заборгованості. Облік втрат від знецінення запасів, нестач і втрат від псування цінностей. Інвентаризація коштів, розрахунків, інших активів та визначення її результатів.

Змістовий модуль 2. Облік необоротних активів

Тема 3. Поняття, види та оцінка основних засобів. Знос та амортизація основних засобів (РН 8, РН 9, РН 13)

Економічна сутність необоротних матеріальних активів. Визнання та оцінка необоротних матеріальних активів.

Основні засоби, їх характеристика, класифікація й оцінка відповідно до П(С)БО 7 «Основні засоби». Класифікація і первісна оцінка основних засобів. Переоцінка (дооцінка, уцінка) первинної вартості і суми зносу об'єкта основних засобів.

Економічна суть капітальних інвестицій і основні напрямки їх здійснення. Кореспонденція рахунків та загальна схема записів з обліку капітальних інвестицій.

Канали (шляхи) надходження основних засобів. Документальне оформлення операцій з надходження основних засобів. Кореспонденція рахунків за операціями, пов'язаними з надходженням основних засобів різними каналами.

Синтетичний та аналітичний облік витрат з ремонту основних засобів.

Економічна сутність амортизації основних засобів. Методи та методика нарахування амортизації (зносу) основних засобів. Синтетичний і аналітичний облік амортизації (зносу) основних засобів. Загальна схема записів з обліку амортизації (зносу) основних засобів.

Причини та напрямки вибуття основних засобів. Документальне оформлення операцій зі списання основних засобів внаслідок повного зносу, непридатності для подальшої експлуатації, знищення через стихійне лихо, продаж тощо. Кореспонденція рахунків за операціями, пов'язаними з вибуттям основних засобів за різними напрямками. Інвентаризація основних засобів. Документальне оформлення результатів інвентаризації. Відображення результатів інвентаризації основних засобів у обліку.

Оренда основних засобів. Форми оренди. Облік оренди основних засобів в орендодавця й орендаря згідно П(С)БО 14 «Оренда». Облік лізингових операцій. Особливості обліку малоцінних необоротних матеріальних активів.

Поняття, класифікація інших необоротних матеріальних активів. Облік інших необоротних матеріальних активів: характеристика рахунків з обліку; документування господарських операцій; облік бібліотечних фондів, малоцінних необоротних матеріальних активів, тимчасових (нетитульних) споруд, інвентарної тари; облік зносу

інших необоротних матеріальних активів; відображення даних про інші необоротні матеріальні активи в облікових регістрах та у фінансовій звітності.

Тема 4. Поняття, види та амортизація нематеріальних активів. Інші необоротні активи (РН 8, РН 9, РН 13)

Характеристика нематеріальних активів, їх види, класифікація й оцінка відповідно до П(С)БО 8 «Нематеріальні активи». Поняття, економічна сутність нематеріальних активів, їх склад і види. Нормативно-правове регулювання обліку нематеріальних активів. Визначення нематеріальних активів.

Документальне оформлення надходження та первісна оцінка нематеріальних активів. Побудова синтетичного й аналітичного обліку. Знос нематеріальних активів, визначення строку використання окремих об'єктів. Контроль за строками використання окремих об'єктів нематеріальних активів. Інвентарний облік та його роль у здійсненні контролю. Облік процесу придбання і створення нематеріальних активів, облікові регістри та організація аналітичного обліку нематеріальних активів. Облік переоцінки нематеріальних активів. Облік зменшення корисності нематеріальних активів. Документальне оформлення та облік процесів вибуття і списання нематеріальних активів.

Визнання та оцінка довгострокової дебіторської заборгованості. Облік заборгованості за майно, що передано у фінансову оренду. Облік одержаних довгострокових векселів. Облік іншої довгострокової заборгованості.

Визнання та оцінка довгострокової дебіторської заборгованості. Облік заборгованості за майно, що передано у фінансову оренду. Облік одержаних довгострокових векселів. Облік іншої довгострокової заборгованості.

Змістовий модуль 3. Облік запасів та витрат виробництва

Тема 5. Запаси, їх склад та принципи оцінки. Документальне оформлення та облік руху запасів (РН 8, РН 9, РН 13)

Поняття та значення запасів у діяльності підприємства. Нормативно-правове регулювання обліку запасів. Виробничі запаси згідно П(С)БО 9 «Запаси». Класифікація запасів. **Принципи оцінки запасів:** методи оцінки запасів при їх надходженні та списанні. . Документальне оформлення угод та контрактів. Облік і розподіл транспортно-заготівельних витрат. Документальне оформлення та облік надходження запасів, внутрішнього переміщення запасів. Оптимізація управління запасами як спосіб підвищення рентабельності діяльності

Особливості обліку та контролю малоцінних та швидкозношуваних предметів (МШП). Поняття та мета переоцінки запасів. Причини переоцінки запасів. Порядок проведення переоцінки запасів. Оформлення результатів переоцінки та відображення їх в обліку.

Тема 6. Витрати виробництва, їх економічна сутність, класифікація та склад (РН 8, РН 9, РН 13)

Поняття про поточні витрати та принципи їх обліку згідно П(С)БО 16 «Витрати». Витрати виробництва та їх економічна сутність. Визначення, визнання та класифікація витрат на виробництво. Групування витрат за економічними елементами, взаємозв'язок елементів і статей витрат. Первинне документування та облік матеріальних витрат, витрат на оплату праці та відрахувань на соціальні заходи, амортизації та інших операційних витрат. облік інших затрат.

Собівартість як економічна категорія ринкового середовища. Склад витрат, що формують собівартість продукції (робіт, послуг).

Загальна характеристика рахунків з обліку витрат виробництва (23 «Виробництво», 91 «Загальновиробничі витрати»). Поняття та склад загальновиробничих витрат, алгоритм їх розподілу.

Облік прямих витрат на виробництво продукції (робіт, послуг). Облік і розподіл загальновиробничих витрат. Оцінка та облік незавершеного виробництва. Облік адміністративних витрат, витрат на збут продукції та інших операційних витрат. Характеристика рахунків для обліку операційних витрат.

Облік втрат від браку продукції (робіт, послуг). Загальна схема визначення собівартості готової продукції (виконаних робіт і наданих послуг) за звичайної та спрощеної форми бухгалтерського обліку.

Поняття, склад та документування фінансових витрат, втрат від участі в капіталі, інших витрат звичайної діяльності. Характеристика рахунків для обліку витрат іншої звичайної діяльності.

Поняття, склад, документування та облік надзвичайних витрат.

Характеристика П(С)БО 17 «Податок на прибуток» та його терміни. Характеристика рахунку 98 «Податок на прибуток» та відображення на ньому суми податку на прибуток за даним бухгалтерського обліку.

Змістовий модуль 4. Облік готової продукції і товарів

Тема 7. Облік та документальне оформлення готової продукції і товарів на підприємстві (РН 8, РН 9, РН 13)

Поняття готової продукції та товарів. Значення обліку та документального оформлення для підприємства. Визначення готової продукції та товарів у бухгалтерському обліку. Оцінка готової та облік готової продукції на складах підприємства. Приймання та оприбуткування готової продукції, зберігання готової продукції та відпуск продукції зі. Реалізація продукції.

Визначення товарів у бухгалтерському обліку. Способи оцінки товарів. Облік руху товарів. Документальне оформлення операцій із товарами. Розрахунок і облік торгової націнки. Реалізація товарів, документальне оформлення та відображення в обліку. Облік операцій з тарою. Продаж товарів зі знижками, поштою, через Internet.

Вплив обліку готової продукції та товарів на фінансові результати підприємства.

Тема 8. Звітність матеріально-відповідальних осіб. Інвентаризація (РН 8, РН 9, РН 13)

Визначення матеріально-відповідальних осіб (МВО). Значення звітності та інвентаризації. Нормативно-правова база. Види звітності та форми звітних документів. Відповідальність за ведення звітності. Поняття та цілі інвентаризації. Види інвентаризації, порядок проведення інвентаризації. Матеріальна відповідальність, запобіжні заходи щодо порушень. Автоматизація звітності та інвентаризаційного процесу.

Змістовий модуль 5. Облік короткострокових і довгострокових зобов'язань

Тема 9. Поняття зобов'язань та підстави їх виникнення. Система оподаткування підприємства (РН 8, РН 9, РН 13)

Принципи обліку та оцінки кредиторської заборгованостей у відповідності із П(С)БО 11 «Зобов'язання». Позичковий капітал, його сутність і роль у господарській діяльності. Визнання, класифікація та оцінка довгострокових зобов'язань. Загальна схема обліку довгострокових зобов'язань. Облік довгострокових зобов'язань за кредитами банків. Облік довгострокових фінансових зобов'язань. Особливості обліку відстрочених податкових зобов'язань.

Визнання, класифікація та оцінка поточних зобов'язань. Загальна схема обліку поточних зобов'язань. Документальне оформлення та облік короткострокових кредитів банків. Облік зобов'язань по розрахунках з постачальниками за товари, роботи, послуги. Облік зобов'язань, забезпечених виданими короткостроковими векселями. Облік розрахунків з бюджетом за податком на прибуток. Порядок визначення суми податку на прибуток, відстрочених податкових активів та зобов'язань з податку на прибуток та їх облік.

Порядок визначення податкових зобов'язань і податкового кредиту з податку на додану вартість та відображення розрахунків з бюджетом за ПДВ у системі бухгалтерських рахунків.

Тема 10. Заробітна плата – поняття, види та оподаткування. Документальне оформлення та облік оплати праці на підприємстві (РН 8, РН 9, РН 13)

Заробітна плата, її суть та форми. Місце та значення зарплати у формуванні доходів населення.

Склад фонду оплати праці. Методика розрахунку суми заробітної плати за різних форм і систем оплати праці. Індexсація і компенсація невиплаченої зарплати. Утримання із зарплати. Узагальнення нарахувань і утримань із зарплати. Відображення розрахунків з оплати праці в системі рахунків бухгалтерського обліку. Контроль за використанням фонду оплати праці.

Тема 11. Порядок оплати днів відпустки та допомоги по тимчасовій непрацездатності (РН 8, РН 9, РН 13)

Організація обліку відпусток, їх розрахунок та оплата. Види відпусток: щорічні основні, щорічні додаткові відпустки, додаткові відпустки у зв'язку з навчанням, відпустки працівникам, які навчаються без відриву від виробництва. Відпустки у разі роботи за сумісництвом, тимчасовим і сезонним працівникам.

Відкликання із відпустки. Відпустка у разі переведення на інше місце праці. Право на відпустку в разі звільнення. Тривалість відпусток. Порядок надання відпусток.

Допомога по тимчасовій непрацездатності. Випадки у яких допомогу не виплачують. Відсоток оплати листка непрацездатності. Порядок розрахунку та оплати допомоги по тимчасовій непрацездатності.

Змістовий модуль 6. Облік фінансових інвестицій та власного капіталу

Тема 12. Економічна сутність фінансових інвестицій, їх види (РН 8, РН 9, РН 13)

Економічна сутність фінансових інвестицій, їх види та класифікація. Первісна оцінка фінансових інвестицій та їх оцінка на дату балансу.

Облік довгострокових фінансових інвестицій у боргові зобов'язання (облігації). Поняття амортизованої собівартості облігацій. Методика обліку довгострокових облігацій, придбаних за номінальною вартістю, з дисконтом та премією. Методи нарахування амортизації дисконту та премії за інвестиціями в облігації.

Облік довгострокових інвестицій в акції інших підприємств. Вплив частки інвестора в капіталі інвестованого підприємства на методику обліку. Метод обліку інвестицій в акції за справедливою вартістю (собівартістю).

Облік фінансових інвестицій за методом участі в капіталі. Порядок визначення балансової вартості інвестицій. Загальне поняття консолідації фінансової звітності, умови складання.

Тема 13. Власний капітал, його сутність та функціональні форми. Організація обліку цільового фінансування (РН 8, РН 9, РН 13)

Поняття та економічна сутність власного капіталу, його стадії, кругообіг та функціональні форми. Класифікація власного капіталу: за формою, за рівнем відповідальності. Характеристика складових власного капіталу. Особливості формування акціонерного капіталу в Україні.

Облік формування та змін зареєстрованого капіталу на підприємствах різних форм власності й організаційно-правових форм: державних, господарських товариств, приватних та ін. Особливості обліку неоплаченого і вилученого капіталу. Облік додаткового капіталу. Облік пайового та резервного капіталу. Облік нерозподіленого прибутку та його використання.

Документування господарських операцій з обліку власного капіталу. Характеристика рахунків з обліку власного капіталу та забезпечення зобов'язань. Облік власного капіталу суб'єктів малого підприємництва. Облік складових власного капіталу. Відображення даних про власний капітал та забезпечення зобов'язань в облікових регістрах та у фінансовій звітності.

Поняття і класифікація забезпечень та цільового фінансування у бухгалтерському обліку. Облік забезпечень майбутніх витрат і платежів, цільового фінансування та цільових надходжень.

Змістовий модуль 7. Облік доходів і фінансових результатів діяльності підприємства

Тема 14. Економічна сутність доходу (виручки), умови визнання доходів та категорії його оцінки. Облік та порядок формування фінансових результатів діяльності (РН 8, РН 9, РН 13)

Принципи обліку доходів згідно П(С)БО № 15 «Дохід». Облік доходів і витрат від участі в капіталі, інших фінансових доходів і витрат.

Облік доходів і витрат від реалізації фінансових інвестицій. Облік доходів і витрат від реалізації необоротних активів. Облік доходів і витрат від неопераційної курсової різниці. Облік доходів і витрат від списання необоротних активів.

Облік доходів від безоплатно одержаних необоротних активів. Облік доходів і витрат від надзвичайних подій.

Сутність і роль прибутку в господарській діяльності підприємства. Структурно-логічна схема формування прибутку.

Облік фінансових результатів від операційної діяльності, від фінансових операцій, іншої звичайної діяльності та надзвичайних подій. Облік податку на прибуток згідно П(С)БО № 17 «Податок на прибуток». Облік нерозподілених прибутків (непокритих збитків).

Порядок формування кінцевого фінансового результату, синтетичний та аналітичний облік використання прибутку підприємства.

Змістовий модуль 8. Звітність підприємства

Тема 15. Фінансова і податкова звітність, їх склад та порядок оприлюднення (РН 8, РН 9, РН 13)

Об'єктивна необхідність звітності як джерела інформації про діяльність суб'єктів господарювання. Мета, завдання і вимоги до фінансової звітності. Склад і елементи фінансової звітності. Принципи підготовки фінансової звітності. Розкриття інформації у фінансовій звітності. Якісні характеристики фінансової звітності. Забезпечення достовірності звітних даних. Узгодження показників фінансової звітності. Електронна фінансова звітність (Електронний кабінет платника).

Принципи побудови і структура балансу підприємства. Інформаційні джерела для складання балансу. Призначення, структура і зміст звіту про фінансові результати. Джерела інформації для складання звіту про фінансові результати. Призначення, структура і зміст звіту про власний капітал. Інформаційні джерела та порядок складання звіту про власний капітал. Призначення, структура і зміст звіту про рух грошових коштів. Інформаційні джерела для складання звіту. Призначення, структура і зміст приміток до річного фінансового звіту.

Призначення, структура і зміст фінансового звіту суб'єкта малого підприємництва. Консолідована фінансова звітність.

Поняття та значення податкової звітності. Нормативно-правове регулювання податкової звітності. **Види податкової звітності.** Вимоги до складання податкової звітності. Терміни подання податкової звітності. Способи подання (електронна форма, паперовий варіант, через податковий кабінет). **Відповідальність за порушення податкової звітності.** Податкові перевірки та їхні наслідки. Автоматизація та цифровізація податкової звітності (Електронний кабінет платника).

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Всього	у тому числі		
		л	п/с	с.р
Змістовий модуль 1. Облік грошових коштів, розрахунків та інших активів				
1.Основи побудови фінансового обліку. Облік готівкових операцій	7	2	2	3
2. Облік безготівкових операцій. Облік дебіторської заборгованості та інших розрахунків	10	2	4	4
Разом за змістовим модулем 1	17	4	6	7
Змістовий модуль 2. Облік необоротних активів				
3. Поняття, види та оцінка основних засобів. Знос та амортизація основних засобів	11	4	4	3
4. Поняття, види та амортизація нематеріальних активів. Інші необоротні активи	8	2	2	4
Разом за змістовим модулем 2	19	6	6	7
Змістовий модуль 3. Облік запасів та витрат виробництва				
5. Запаси, їх склад та принципи оцінки. Документальне оформлення та облік руху запасів	8	2	2	4
6. Витрати виробництва, їх економічна сутність, класифікація та склад	7	2	2	3

<i>Разом за змістовим модулем 3</i>	<i>15</i>	<i>4</i>	<i>4-</i>	<i>7</i>
Змістовий модуль 4. Облік готової продукції і товарів				
7. Облік та документальне оформлення готової продукції і товарів на підприємстві	8	2	2	4
8. Звітність МВО. Інвентаризація	8	2	2	4
<i>Разом за змістовим модулем 4</i>	<i>16</i>	<i>4</i>	<i>4</i>	<i>8</i>
Змістовий модуль 5. Облік довгострокових і короткострокових зобов'язань				
9. Поняття зобов'язань та підстави їх виникнення. Система оподаткування підприємства	5	2		3
10. Заробітна плата – поняття, види та оподаткування. Документальне оформлення та облік оплати праці на підприємстві	12	4	4	4
11. Порядок оплати днів відпустки та допомоги по тимчасовій непрацездатності	10	2	4	4
<i>Разом за змістовим модулем 5</i>	<i>27</i>	<i>8</i>	<i>8</i>	<i>11</i>
Змістовий модуль 6. Облік фінансових інвестицій та власного капіталу				
12. Економічна сутність фінансових інвестицій, їх види	5	2		3
13. Власний капітал, його сутність та функціональні форми. Організація обліку цільового фінансування	10	2	4	4
<i>Разом за змістовим модулем 6</i>	<i>15</i>	<i>4</i>	<i>4</i>	<i>7</i>

Змістовий модуль 7. Облік доходів і фінансових результатів діяльності підприємства				
14. Економічна сутність доходу (виручки), умови визнання доходів та категорії його оцінки. Облік та порядок формування фінансових результатів діяльності.	13	2	4	7
Разом за змістовим модулем 7	13	2	4	7
Змістовий модуль 8. Звітність підприємства				
15. Фінансова та податкова звітність, її склад та порядок оприлюднення	13	2	6	5
Разом за змістовим модулем 8	13	2	6	5
Усього годин	135	34	42	59

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Оформлення касових документів та ведення касової книги підприємства	2
2	Документальне оформлення з руху коштів на поточному рахунку та службових відряджень	2
3	Документальне оформлення та облік операцій з основними засобами	2
4	Розрахунок амортизації основних засобів різними методами та відображення їх руху в бухгалтерському обліку	2

5	Розрахунок вартості запасів за за різними методами оцінки	2
6	Групування витрат і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг)	2
7	Документальне оформлення руху запасів, матеріальної відповідальності та інвентаризації на підприємстві	2
8	Обчислення податкових платежів і визначення чистої заробітної плати	2
9	Документальне оформлення та облік розрахунків з оплати праці	2
10	Обчислення відпускних та допомоги по тимчасовій непрацездатності	2
11	Облік операцій з фінансовими інвестиціями та власним капіталом	2
12	Розрахунок доходів підприємства та їх відображення в обліку	2
13	Облік та відображення фінансових результатів діяльності підприємства	
14	Формування та заповнення фінансової звітності	2
15	Формування та заповнення податкової звітності	2
Разом		30

6. Темі семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
----------	------------	--------------------

1	Облік грошових коштів, розрахунків та інших активів	2
2	Облік необоротних активів	2
3	Облік запасів, витрат виробництва, готової продукції і товарів	2
4	Облік довгострокових і короткострокових зобов'язань	2
5	Облік фінансових інвестицій та власного капіталу	2
6	Облік доходів і фінансових результатів діяльності підприємства. Звітність підприємства	2
Разом		12

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Основи побудови фінансового обліку. Облік готівкових операцій	3
2	Облік безготівкових операцій. Облік дебіторської заборгованості та інших розрахунків	4
3	Поняття, види та оцінка основних засобів. Знос та амортизація основних засобів	3
4	Поняття, види та амортизація нематеріальних активів. Інші необоротні активи	4
5	Запаси, їх склад та принципи оцінки. Документальне оформлення та облік руху запасів	4

6	Витрати виробництва, їх економічна сутність, класифікація та склад	3
7	Облік та документальне оформлення готової продукції і товарів на підприємстві	4
8	Звітність МВО. Інвентаризація	4
9	Поняття зобов'язань та підстави їх виникнення. Система оподаткування підприємства	3
10	Заробітна плата – поняття, види та оподаткування. Документальне оформлення та облік оплати праці на підприємстві	4
11	Порядок оплати днів відпустки та допомоги по тимчасовій непрацездатності	4
12	Економічна сутність фінансових інвестицій, їх види	3
13	Власний капітал, його сутність та функціональні форми. Організація обліку цільового фінансування	4
14	Економічна сутність доходу (виручки), умови визнання доходів та категорії його оцінки. Облік та порядок формування фінансових результатів діяльності.	7
15	Фінансова і податкова звітність, їх склад та порядок оприлюднення	5
	Разом	59

8. Перелік питань до екзамену:

1. Розкрийте сутність основних засобів, їх групи, охарактеризуйте види згідно класифікаційних ознак.
2. Дайте оцінку основних засобів та назвіть документи, які використовуються при оформленні їх руху. Облік основних засобів.

3. Поясніть сутність зносу основних засобів, його види. Амортизація та витрати, які за рахунок неї фінансуються.
4. Розкрийте значення готівки, готівкової виручки, ліміту залишку грошових коштів в касі та порядок його розрахунку. Розкрийте, якими первинними документами оформлюють рух грошових коштів в касі.
5. Розкрийте порядок ведення касової книги, перевірка та прийняття касового звіту в бухгалтерію.
6. Розкрийте значення розрахункового рахунку, його види. Дайте характеристику осіб, що можуть відкривати рахунки в установах банку.
7. Розкрийте порядок відкриття розрахункового рахунку в установі банку. За допомогою яких первинних документів здійснюється оформлення операцій з руху коштів на розрахунковому рахунку.
8. Розкрийте поняття та види дебіторської заборгованості. Розрахунки з покупцями та замовниками.
9. Розкрийте порядок направлення працівників у відрядження.
10. Поясніть сутність нематеріальних активів, їх види та порядок нарахування амортизації.
11. Розкрийте порядок обліку орендованих необоротних активів.
12. Поясніть сутність запасів, їх види. Оцінка запасів при надходженні, ТЗВ.
13. Як здійснюється оцінка запасів при їх вибутті.
14. Розкрийте поняття готової продукції, класифікацію та склад витрат виробничої собівартості готової продукції.
15. Дайте характеристику групуванню та складу витрат. Облік витрат діяльності.
16. Охарактеризуйте методи калькулювання собівартості продукції.
17. Розкрийте документальне оформлення та облік надходження товарів.
18. Організація продажу товарів зі знижками.
19. Організація торгівлі в мережі Internet.
20. Організація продажу товарів поштою.
21. Розкрийте поняття та види власного капіталу.
22. Розкрийте поняття заробітної плати, її види. Доплати та надбавки.

23. Дайте характеристику податкових платежів, які нараховуються та утримуються із заробітної плати. Пільги по податку на доходи фізичних осіб.
24. Розкрийте види відпусток, порядок надання та документальне оформлення щорічної основної відпустки.
25. Порядок надання додаткової відпустки на навчання та відпустки без збереження заробітної плати.
26. Порядок нарахування допомоги по тимчасовій непрацездатності.
27. Розкрийте документальне оформлення оплати праці на підприємстві.
28. Особливості організації обліку доходів діяльності.
29. Особливості організації обліку фінансових результатів.
30. Розкрийте поняття, склад фінансової звітності, її подання і оприлюднення.

9. Методи навчання

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності: словесні (лекції, бесіда, пояснення, розповідь, діалог, робота з нормативними документами), наочні (ілюстрація, демонстрація), практичні (письмові та усні вправи, навчальні практикуми, розгляд ситуативних завдань).
2. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: навчальна дискусія, створення ситуації у процесі викладання, опора на життєвий досвід здобувача фахової передвищої освіти, проблемно-пошукові рішення.
3. Методи контролю і самоконтролю у навчанні: усний, письмовий, тестовий, графічний, самоконтроль, самооцінка.
4. Інноваційні методи навчання: кейсові методи, віртуальні тренажери, запрошення практикуючих фахівців, освітні блоги.

10. Засоби діагностики результатів навчання

Поточний:

- усний контроль (фронтальний, груповий, індивідуальний, комбінований, творчий);
- письмовий контроль (економічний диктант, контрольна робота);
- тестовий контроль (тести закритої форми, тести-відповідності);

- самоконтроль.

Задля реалізації принципу диференціації та індивідуалізації навчання контроль проводиться з використанням різнорівневих завдань.

Підсумковий контроль: екзамен.

11. Критерії оцінювання результатів навчання

Для оцінювання навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти застосовується 4-бальна шкала.

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти

Бали	Критерій оцінювання навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти
«відмінно»	здобувачі фахової передвищої освіти мають повні, глибокі знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовують їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміють самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення
«добре»	знання здобувачів фахової передвищої освіти є достатніми. Здобувачі фахової передвищої освіти застосовують вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагаються аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки. Відповіді їх логічні, хоч і мають неточності та незначні помилки
«задовільно»	здобувачі фахової передвищої освіти відтворюють основний навчальний матеріал, здатні з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правило. Вміють застосовувати знання при виконанні завдань за зразком
«незадовільно»	здобувачі фахової передвищої освіти мають нечіткі уявлення про об'єкт вивчення, відтворюють частину навчального матеріалу, за допомогою викладача виконують елементарні завдання.

Бали	Критерій оцінювання навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти для різнорівневих завдань
------	---

третій рівень – високий (5 балів)	знання здобувача освіти є глибокими, міцними, системними; здобувач освіти вміє застосовувати їх для виконання творчих завдань, його навчальна діяльність позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища і факти, виявляти й відстоювати особисту позицію
другий рівень — достатній (4 бали)	здобувач освіти знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, а також самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням). Відповідь здобувача освіти правильна, логічна, обґрунтована, хоча їй бракує власних суджень
перший рівень – середній (3 бали)	здобувач освіти відтворює основний навчальний матеріал, здатний виконувати завдання за зразком, володіє елементарними вміннями навчальної діяльності

Бали	Критерій оцінювання навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти під час проведення екзамену
«відмінно»	здобувачі фахової передвищої освіти демонструють глибокі і системні знання принципів фінансового обліку, нормативної бази; володіють правильною термінологією; матеріал викладають логічно, послідовно, переконливо; вміють аналізувати та узагальнювати теоретичний матеріал, співвідносити загальні знання з конкретними ситуаціями; самостійно та безпомилково обирають методи обліку та виконують практичні завдання
«добре»	здобувачі фахової передвищої освіти мають достатньо повні знання з фінансового обліку, допускають незначні неточності в розкритті окремих теоретичних питань; володіють навичками співвідношення теоретичних знань з конкретними ситуаціями; працюють здебільшого самостійно; вміють аналізувати, але недостатньо деталізовано; практичні завдання виконують правильно, можуть допускати незначні помилки, які не впливають на загальний результат або які можуть самостійно виправити

«задовільно»	здобувачі фахової передвищої освіти засвоїли матеріал поверхово, допускають значні помилки в інтерпретації принципів фінансового обліку; висновки відсутні або не відповідають поставленим вимогам; практичні завдання виконують тільки за допомогою допоміжних джерел; значну частину завдань виконують з помилками, що впливають на правильність результату
«незадовільно»	здобувачі фахової передвищої освіти мають слабкі знання теоретичного матеріалу з фінансового обліку, неправильно використовують термінологію; аналіз та висновки відсутні; практичні завдання виконують неправильно або не виконують зовсім

12. Методичне забезпечення

1. Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Фінансовий облік» для здобувачів фахової передвищої освіти освітньо-професійної програми Економіка / Укл.: Вікторія Петровська, – Чернігів: ВСП «ФКЕТ НУ «Чернігівська політехніка», 2023. - 52 с.
2. Методичні вказівки для семінарських занять з дисципліни «Фінансовий облік» для здобувачів фахової передвищої освіти освітньо-професійної програми Економіка / Укл.: Вікторія Петровська, – Чернігів: ВСП «ФКЕТ НУ «Чернігівська політехніка», 2022. - 10 с.
3. Методичні вказівки для самостійної роботи з дисципліни «Фінансовий облік» для здобувачів фахової передвищої освіти освітньо-професійної програми Економіка / Укл.: Вікторія Петровська, – Чернігів: ВСП «ФКЕТ НУ «Чернігівська політехніка», 2022. – 18 с.
4. Пакет завдань для поточного оцінювання результатів навчання здобувачів фахової передвищої освіти освітньо-професійної програми Економіка. / Укл.: Вікторія Петровська.
5. Екзаменаційні білети для підсумкового контролю знань здобувачів фахової передвищої освіти освітньо-професійної програми Економіка. / Укл.: Вікторія Петровська.

13. Рекомендована література

Базова

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010р. № 2755. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
2. Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" від 16.07.1999р. № 996. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
3. Закон України "Про прожитковий мінімум" від 15.07.1999р. № 966. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/966-14#Text>
4. Закон України "Про оплату праці" від 24.03.1995р. № 108. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80#Text>
5. Закон України "Про відпустки" від 15.11.1996р. № 504. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/504/96-%D0%B2%D1%80#Text>
6. Закон України "Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги" від 05 жовтня 2017 р. № 2155. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text>
7. Закон України "Про електронні документи та електронний документообіг" від 22.05.2003р. № 851. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text>
8. Закон "Про затвердження Кодексу законів про працю Української РСР" від 10.12.1971р. № 322. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/726-08#Text>
9. Закон України "Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг" від 06.07.1995 року № 265. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/265/95-%D0%B2%D1%80#Text>
10. Закон України "Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування" від 08.07.2010р. № 2464. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#Text>
11. Закон України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування" від 23.09.1999р. № 1105. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14#Text>
12. Закон України "Про платіжні послуги» від 30.06.2021 № 1591. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#Text>
13. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» затверджене наказом Міністерством фінансів України від 07.02.2013 р. №73. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>
14. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності» від 28.03.2013 р. №433. URL <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13#Text>
15. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 7 "Основні засоби" від 27.02.2000 р. № 92. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00#Text>

16. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 8 "Нематеріальні активи" від 18.10.1999 р. № 242. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99#Text>
17. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 9 "Запаси" від 20.10.1999 р. №246. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text>
18. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 10 "Дебіторська заборгованість" від 08.10.1999 р. № 237. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99#Text>
19. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 11 "Зобов'язання" від 31.01.2000 р. №20. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00#Text>
20. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 12 "Фінансові інвестиції" від 26.04.2000 № 91. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0284-00#Text>
21. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 14 "Оренда" від 28.07.2000 р. № 181. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0487-00#Text>
22. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 15 "Дохід" від 29.11.1999 р. № 290. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text>
23. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 16 "Витрати" від 21.12.1999 р. №318. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1020-20#Text>
24. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 17 "Податок на прибуток" від 28.12.2000 р. № 353. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0047-01#Text>
25. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 25 "Спрощена фінансова звітність" від 25.02.2000 р. №39. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00#Text>
26. Наказ державного комітету статистики України «Про затвердження типових форм первинної облікової документації зі статистики праці» від 05.12.2008 р. № 489 (ЗП). URL <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0489202-08#Text>
27. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні, затверджене постановою Правління НБУ від 29.12.2017 р. №148. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-17#Text>
28. Інструкція про безготівкові розрахунки в національній валюті користувачів платіжних послуг, затверджене постановою Правління НБУ від 29.07.2022 р. № 163. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0163500-22#Text>
29. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань від 02.09.2014 р. №879. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text>
30. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів, затверджені наказом Мінфіну України від 30.09.2003 р. № 561. URL <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0561201-03#Text>

31. Постанова Кабінету Міністрів України «Про обчислення середньої заробітної плати (доходу, грошового забезпечення) для розрахунку виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням» від 26 вересня 2001 року № 1266. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1266-2001-%D0%BF#Text>

Допоміжна

32. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник для студентів спеціальності "Облік і аудит" вищих навчальних закладів [Ф.Ф. Бутинець та ін.]; під заг. ред. [і з передм.] Ф.Ф. Бутинця. - 8-ме вид., доп. і перероб. - Житомир: ПП "Рута", 2009. - 912 с.

33. Гладких Т.В. Фінансовий облік: Навч. посібник. - Центр навчальної літератури, 2007. - 480 с.

34. Краївська І. А. Особливості бухгалтерського обліку в галузях народного господарства./ Авт. Краївська І. А.; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2009 - 225 с.

35. Лишиленко О.В. Бухгалтерський облік: Підручник. - 3-3 те вид., перероб. і доп.- Київ: Вид-во "Центр учбової літератури", 2009. - 670 с.

36. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський (фінансовий) облік, оподаткування і звітність: Підручник. – К.: Алерта, 2013. – 982 с.

14. Інформаційні ресурси

1. <http://zakon2.rada.gov.ua> – Законодавство України.
2. <http://www.visnuk.com.ua/> - Вісник Державної фіскальної служби України «Офіційно про податки».
3. <http://dtki.com.ua/> - Журнал «Дебет-Кредит».
4. <http://www.vobu.com.ua/> - Всеукраїнська професійна бухгалтерська газета «Все про бухгалтерський облік».
5. <https://buhgalter911.com/> - Журнал Бухгалтер 911.